

2. A fogyasztási- és hitelszövetkezetek tőkeereje a különböző országokban.¹⁾*Force de capital des coopératives de consommation et de crédit en différents pays.¹⁾*

O r s z á g — P a y s	Fogyasztási szövetkezetek <i>Coopératives de consommation</i>					Hitelszövetkezetek <i>Coopératives de crédit</i>				
	Év <i>Année</i>	Üzemi tőke <i>Capital d'exploitation</i>	Üzletész-tőke <i>Capital de parts sociales</i>	Tartaléktőke <i>Fonds de réserve</i>	Idegen tőke <i>Capital étranger</i>	Év <i>Année</i>	Üzemi tőke <i>Capital d'exploitation</i>	Üzletész-tőke <i>Capital de parts sociales</i>	Tartaléktőke <i>Fonds de réserve</i>	Idegen tőke <i>Capital étranger</i>
Németország — <i>Allemagne</i> ..	1925	72.1	6.9	8.4	55.9	1924	92.950	8.910	9.430	74.300
Ausztria — <i>Autriche</i>	1924	30.2	1.7	1.4	27.1	1924	42.500	1.000	700	40.700
Belgium — <i>Belgique</i>	1922	62.0	5.3	5.7	51.0	1922/25	18.500	18.113	7.050	18.400
Bulgária — <i>Bulgarie</i>	1922	3.7	1.1	0.31	2.3	—	—	—	—	—
Esztország — <i>Estonie</i>	1923	—	0.9	—	—	1924	16.700	1.300	—	15.500
Finnsország — <i>Finlande</i>	1925	143.3	1.4	29.3	112.6	1924	5.700	82.5	81.0	5.500
Franciaország — <i>France</i>	1921	—	1.6	—	—	1924	28.000	—	—	—
Nagy-Britannia — <i>Gr. Bretagne</i>	1924	324.1	286.9	19.6	17.6	1923	—	—	—	—
Magyarország — <i>Hongrie</i> ..	1925	2.3	0.4	0.2	1.7	1922/25	36.980	1.820	540	34.590
India — <i>Inde</i>	—	—	—	—	—	1924	112.700	19.789.0	790	91.340
Lettország — <i>Lettonie</i>	1925	8.6	0.5	1.1	6.9	1924	38.150	3.550	2.058	33.000
Olaszország — <i>Italie</i>	—	—	—	—	—	1923	248.500	9.900	7.700	230.000
Japán — <i>Japon</i>	—	—	—	—	—	1918	112.390	29.400	3.100	76.660
Litvánia — <i>Lituanie</i>	1924	—	0.3	0.3	—	1924	—	1.394	—	42.000
Norvégia — <i>Norvège</i>	1925	22.3	5.7	5.2	11.4	—	—	—	—	—
Németalföld — <i>Pays-Bas</i>	—	—	—	—	—	1924	135.000	—	2.710	131.000
Svédország — <i>Suède</i>	1924	21.8	5.4	4.2	12.1	—	—	—	—	—
Svájc — <i>Suisse</i>	1925	41.9	3.7	8.1	30.1	—	—	—	—	—
Lengyelország — <i>Pologne</i>	1924	1.4	0.2	0.3	1.0	1924	1.300	94.5	312	870
Románia — <i>Roumanie</i>	1924/25	1.3	0.3	0.4	0.6	1921/23	1.980	2.298	97	1.260
Cseh-Szlovákia — <i>Tchéco-Slov.</i>	—	—	—	—	—	1921/22	114.250	1.920	2.604	109.600
Amerikai Egyesült Államok — <i>États-Unis d'Amérique</i>	1920	28.8	17.1	5.2	6.5	1920/21	—	20.8	1.7	—

¹⁾ Az eredeti összeállításban a városi és vidéki hitelszövetkezetek adatai külön vannak választva. — *Le relevé où nous avons puisé les chiffres, présente séparément les coopératives de crédit urbaines et les coopératives de crédit rurales.*

szükségük, mert a tagok legtöbbször nagyobb hitel-igényekkel lépnek fel, mint amennyivel a szövetkezet tőkéhez hozzájárulnak. A szövetkezetek e formájánál tehát a tőkeszerzés jóval fontosabb kérdés, s a teljesítőképesség megítélése inkább függ a tőkeerőtől. Az üzemi és saját tőke nagyságát illetően az olasz, cseh-szlovák és német városi szövetkezetek állnak elől, míg a magyar hitelszövetkezetek itt elég alacsony számokkal szerepelnek. A vidéki szövetkezeteknél a saját tőke nagyság sorrendjében azonban már Magyarország az első között foglal helyet.

Meg kell jegyeznünk, hogy az egyes országok fogyasztási és hitelszövetkezeteinek helyzetét és jelentőségét csak úgy tudjuk kellőleg megítélni, ha a legaprólékosabb részletekig menőleg vizsgáljuk a rendelkezésre álló anyagot, amint azt a szerző teszi, aki igen érdekes viszonyításokkal igyekszik a kérdést minden oldalról megvilágítani. Terünk, sajnos, nem engedi, hogy ezeket a számítási eredményeket részletesebben ismertessük, jöllehet könyvének ez az értékes része megérdemelné, hogy vele részletesebben foglalkozzunk.

Kétségtelen, hogy *Ihrig* műve értékes forrás-munka és a tudományos irodalomnak nagy figyelmet érdemlő terméke, melynek a nemzetközi statisztika irodalmában is bizonyára erős visszhangja fog támadni. A statisztikus és közgazdász mindenképpen egyforma haszonnal forgathatja *Ihrig* könyvét, amely a megérdemelt elterjedtségre joggal tarthat számot.

H. S. dr.

Ungarisches Wirtschafts-Jahrbuch IV. Jahrgang 1928. Herausgegeben von Dr. Gustav Gratz. Verantwortlicher Redakteur: Dr. Gustav Bokor. Budapest, 1928. 393 l. — pages.

Résumé. Rédigée par MM. Gustave Gratz et Gustave Bokor et contenant les articles des économistes les plus compétents de la Hongrie, l'année IV (1928) de l'Ungarisches Wirtschafts-Jahrbuch fait connaître en détail la vie économique hongroise. L'ouvrage qui a été considérablement augmenté, est éminemment propre à renseigner les étrangers.

Politikai és közgazdasági életünk kimagasló egyéniségének, dr. Gratz Gusztávnak és a magyar közgazdasági irodalom régi avatott művelőjének, dr. Bokor Gusztávnak szerkesztésében a közelmúltban jelent meg a könyvpiacra az Ungarisches Wirtschafts-Jahrbuch 1928. évi évfolyama. Ez a kiadvány hézagpótló és igen nagy jelentőségű szerepet tölt be a magyar gazdasági viszonyoknak a külfölddel való megismertetése terén, de rendkívül hasznos, alig nélkülözhető kézikönyv, azoknak a belföldi szakembereknek és általában mindazoknak a részére is, akik a magyar gazdasági életéről, vagy annak egyes számottevő ágairól és tényezőiről tárgyilagos és plasztikus áttekintést nyújtó képet akarnak szerezni.

A magyar hivatalos statisztika — bátran mondhatjuk — úgy szakszerűség, mint megbízhatóság és sokoldalúság tekintetében nemzetközi viszonylatban is kitűnően megállja a helyét és a kiadványaiban foglalt gazdasági vonatkozású adatoknak tömege alapos bepillantást enged az ország gazdasági viszonyaiba. Valamely kérdésnek a statisztikai kiadványok alapján való megvilágítása azonban gyakran nagyon körülményes, fáradságos feladat, szükség van tehát a statisztikai kiadványokon kívül olyan munkákra, amelyek a gazdasági viszonyok tükröképét, úgy a fontosabb számadatokat tartalmazó, mint a statisztikai felvételre nem alkalmas tényezőket is megvilágító keresztmetszetekben vetítik az érdeklődő elé.

E feladat keresztülviteléhez szükséges, hogy a szerkesztés széles látókörrrel, nagy gyakorlati érzéssel és a legmesszebbmenő gondossággal végezze munkáját, a kiadó pedig kellő áldozatkészséget tanúsítson.

Az Ungarisches Wirtschafts-Jahrbuch kiadói maguk a szerkesztők, s ez kifejezésre jut a kiadvány gazdagságában. Teljes mértékben megvan-e a mű szerkesztőiben a feladatuk megvalósításának feltételeként előbb említett összes tulajdonságok is és ennek köszönhető, hogy a tárgyalás anyaga szerencsésen van kiválogatva és a munkatársak valóban avatott szakemerek, akiknek munkája a jólétesültség és megbízhatóság szempontjából igényt tarthat a legteltesebb hitre, s akik az általuk ismertetett tárgykört kellőképpen uralni tudják.

A kiadvány a most megjelent kötettel negyedik évfolyamát érte el és mint minden évfolyam, úgy ez a legutóbbi is lényegesen bővebb terjedelmű és tartalmasabb az előzőnél. Az 1928-as évfolyamban megjelent cikkek közül új tárgykört érint dr. Gratz Gusztávnak Magyarország újjáépítéséről, dr. Szladits Károlynak a magyar magánjog új tervezetéről, dr. Fellner Frigyesnek a magyar földbirtokreform pénzügyi kérdéseiről, Leopold Lajosnak az életszínvonalról és a fölöslegekről, báró Tor-

nyay Rezsőnek, Tószeghy Emilnek és Fellner Pálnak a magyar cukor-, sör- és szeszipar helyzetéről, Wassel Károlynak az aviatika fejlődéséről, Szegő Ernőnek az adórendszer fejlődéséről, Nizsalovszky Endrének a felértékelés törvényes szabályozásáról, Schandl Károlynak a szövetkezeti mozgalom fejlődéséről és helyzetéről, végül Lamotte Károlynak Budapest székesfőváros pénzügyeiről szóló tanulmányai. Ezekon kívül nagyrészt a régi kiváló szerzők foglalkoznak a gazdasági élet egyes, évenként részletes ismertetést kívánó kérdéseivel. A munka általában egyre jobban simul a gyakorlati követelményekhez, meglátszik, hogy a szerkesztés a tudomására jutott kritikai megjegyzéseket töle telhetőleg mérlegelte és azoknak a legnagyobb odaadással eleget tenni igyekezett.

A kiadvány előszavában foglaltak szerint a külföldi olvasók részéről megnyilvánult érdeklődés dacára ez az érdemes vállalkozás nem jár olyan anyagi eredménnyel, mely a mű további kiadásához és fejlesztéséhez szükséges volna s e miatt a munkának a jelenlegi alakban való folytatása nem vehető tervbe. Nézetünk szerint a kiadvány megszűnése, vagy visszafejlődése a magyar közgazdaságra nézve határozott kárt jelentene, ezért azt kell kívánnunk, hogy sikerüljön oly megoldást találni, amely a megkezdett és számottevő sikerrel megtett úton való továbbhaladást biztosítja.

Szigeti Gyula dr.

Johannes Müller: Deutsche Kulturstatistik (Einschl. der Verwaltungsstatistik.)

Jena 1928. VIII. 406 l. — pages.

A közelmúltban hagyta el a sajtót Müller Jánosnak, a thüringiai országos statisztikai hivatal igazgatójának, Németország kulturstatistikai tevékenységét ismertető hatalmas kötete. Ez a munka a szerzőnek „Grundriss der deutschen Statistik“ címen összefoglalt s a statisztikai tevékenységet a maga egészében felölelő tanulmányának a 4. és egyben befejező kötete.¹⁾

Művének megírásánál az a cél lebegett Müller szeme előtt, hogy a meglehetősen sokfelé elágazó kultúrtörténevek irányelveit, valamint azok eredményeit logikai összefüggésük alapján rendszerbe foglalja s közzétételével mindazoknak, akik e kérdéssel akár elméleti, akár pedig gyakorlati szempontból foglalkozni óhajtanak, munkájukhoz a megfelelő alapot nyújtsa. Nagyon igaza van a szerzőnek abban, hogy a népességi és a gazdasági statisztika kielégítő művelése mellett a német kulturstatistika csaknem teljesen nélkülözötte az összefoglaló ismertetéseket. Csak az tudja igazán

¹⁾ A 2. kötet: „A Deutsche Wirtschaftsstatistik“ ismertetését l. M. Stat. Szemle 1926. 48. old., a 3. kötet: „Deutsche Bevölkerungsstatistik“ ismertetését pedig a M. Stat. Szemle 1926. 763. old.